הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תנא

(כו) לְהַגְעִילָן (סב) אוֹ לִקְנוֹת חֲדָשִׁים): **יא** ר מַחֲבַת (סג) שֶׁמְּטַגְּנִין (פֵּרוּשׁ, (סד) שֶׁיּוֹצְקִין בָּהּ שֶׁמֶן לֶאֱפוֹתוֹ) בָּהּ, (סה) * מַתֶּרֶת (כז) [כז] בְּהַגְעָלָה. וְאִם הִיא אֲרֻכָּה, מֵשִׂים חֶצְיָהּ וְהוֹפֵךְ עוֹד וּמֵשִׂים חֶצְיָהּ הָאַחֵר. וְאִם הִיא אֲרֻכָּה בְּיוֹתֵר, מְלַבְּנָהּ בָּאֶמְצַע. א](וּבְלִבּוּן כָּל דְּהוּ שֶׁקֵּשׁ נִשְׂרָף עָלָיו סַגִּי לֵהּ. (סו) וְיֵשׁ מַחְמִירִין לְלַבֵּן הַמַּחֲבַת*), אַךְ בְּלִבּוּן כָּל דְּהוּ דְּהַיְנוּ שֶׁיִּשְׂרֹף עָלָיו קַשׁ מִבַּחוּץ סַגִּי (דברי עצמו). וְנוֹהֲגִין לְלַבְּנוֹ לְכַתְּחִלָּה, (סז) מִיהוּ סַגִּי לֵהּ (כח) בְּהַגְעָלָה אִם אֵין בּוֹ גֻּמּוֹת) (מהרי״ל (הל׳ הגעלה)): **יב** (סח) ש כָּל הַכֵּלִים צָרִיךְ לְהַגְעִיל יְדוֹתֵיהֶם כְּמוֹתָן.

ר שָׁם בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (שם), וְכֵן כָּתַב אָבִיו הָרֹא״ש בִּתְשׁוּבָה (כלל יד סי׳ א). ש טוּר, וְכֵן כָּתַב הַמָּרְדְּכִי בְּפֶרֶק ב׳ דִּפְסָחִים (סי׳ תקעז).

*) יש דפוסים שכתוב כאן מ״מ: (טור בשם רבנו יואל ותשובות הרשב״א וטור בשם רש״י ור״ת) ועיין בביאור הלכה (ד״ה מותרת), ועיין להלן סעיף טז בהערה.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

יא [כז] **בְּהַגְעָלָה.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בְּהַר הַכַּרְמֶל סִימָן ה׳ דֶּרֶךְ הוּא כְּשָׁרוֹצִים לִבְחֹן יֵין שָׁרָף כַּמָּה מַיִם יֵשׁ בּוֹ, שׁוֹפְכִין מִן הַיֵּין שָׁרָף עַל כְּלִי בְּדִיל, וּמַדְלִיקִין הַיֵּין שָׁרָף לִרְאוֹת כַּמָּה נִשְׁאַר מַיִם. הַכְּלִי בְּדִיל סַגִּי לֵיהּ בְּהַגְעָלָה, מִשּׁוּם שֶׁנַּעֲשָׂה מִיָּד שֶׁלְּהֶבֶת, וְאִם תִּמְצָא לוֹמַר דְּהַיֵּין שָׁרָף הַסָּמוּךְ לָאֵשׁ וְאַכַּתִּי לֹא אִתְלֵי בֵּיהּ נוּרָא יִבָּלַע בַּכְּלִי, זֶה אֵינוֹ דְּשׁוּב הָוֵי כְּנִבְלָע עַל יְדֵי מַשְׁקֶה. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב רְאָיָה מִמַּחֲבַת שֶׁמְּטַגְּנִין בָּהּ, שֶׁכָּתַב הָרֹא״ש (פ״ב סי׳ ז) דְּלֹא מִיקְּרֵי עַל יְדֵי הָאוּר מַחֲמַת לַחְלוּחִית הַמַּשְׁקֶה, עַיֵּן שָׁם. וְאֵין רְאָיָה, דְּהָתָם הָאוּר מִבַּחוּץ סָבִיב לַקְּדֵרָה, וְהָכָא הָאוּר מִבִּפְנִים וְהוּא נִבְלָע עַל יָדוֹ. וְלָכֵן אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ הַרְבֵּה פְּעָמִים בְּעִנְיָן זֶה לִבְחֹן הַיֵּין שָׁרָף, יֵשׁ לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לְהַתִּיר עַל יְדֵי הַגְעָלָה. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לְהַתִּיר בְּדִיעֲבַד אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ עַל יְדֵי הַגְעָלָה, שֶׁקָּרוֹב הַדָּבָר שֶׁטֶּבַע הַיֵּין שָׁרָף לִהְיוֹת אַחַר הָאֵשׁ וְלִהְיוֹת נִדְלָק מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן אֵינוֹ נִבְלָע בַּכְּלִי, דְּמִיָּד שֶׁחֹם הָאֵשׁ מַגִּיעַ אֵלָיו הוּא נִמְשָׁךְ אַחַר הַשַּׁלְהֶבֶת וְנִדְלָק, וְכָל זְמַן שֶׁאֵינוֹ מַרְגִּישׁ חֹם הָאֵשׁ אֵין מִי שֶׁיַּבְלִיעֶנּוּ. וְאַשְׁכְּחַן כְּהַאי גַּוְנָא גַּבֵּי צָלִי דְּאָמְרִינַן נוּרָא מִשְׁאִיב שֶׁאֵיב, וְאַף דְּאֵין רְאָיָה, דְּהָתָם הָכִי קִים לְהוּ שֶׁטֶּבַע הָאֵשׁ לִמְשֹׁךְ אֵלָיו וְלֹא לְהַבְלִיעַ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא מֵאַן לֵימָא לָן שֶׁהוּא נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו, רַק חֻמּוֹ שׁוֹרֵף וּמַבְלִיעַ גַּם כֵּן כְּמוֹ בְּחֵלֶב וְכַיּוֹצֵא שֶׁהוּא דּוֹלֵק וּמַבְלִיעַ גַּם כֵּן. וּמִכָּל מָקוֹם מִסְתַּבְּרָא קְצָת דִּבְיֵין שָׁרָף שֶׁטִּבְעוֹ לִדָּלֵק מִיָּד בַּהֲרִיחוֹ אֵשׁ, אֵין הָאֵשׁ עוֹשֶׂה שְׁתֵּי הַפְּעוּלוֹת יַחַד. רַק אִם דֶּרֶךְ לִבְחֹן בְּשִׁעוּר גָּדוֹל מִיֵּין שָׁרָף עַד שֶׁדּוֹלֵק כְּשִׁעוּר שֶׁהַכְּלִי מִתְחַמֶּמֶת מַחֲמַת הָאוּר כְּשִׁעוּר שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ צָרִיךְ עִיּוּן, דְּשֶׁמָּא כֵּיוָן שֶׁהַכְּלִי הִיא חַמָּה מַחֲמַת הָאוּר מַמָּשׁ כְּשֶׁבּוֹלַעַת מִן הָאִסּוּר שֶׁלֹּא עַל יְדֵי מַשְׁקֶה, אֵין מוֹעִיל הַגְעָלָה כִּי אִם לִבּוּן. אַךְ נִרְאֶה דְּבִכְהַאי גַּוְנָא לֹא מִיקְּרֵי תַּשְׁמִישׁוֹ עַל יְדֵי הָאוּר, וּכְגוֹן קְדֵרָה אוֹ קְעָרָה שֶׁעָמְדָה עַל הָאוּר עַד שֶׁהוּחַמָּה הַרְבֵּה שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ וְהוּשַׁם בָּהּ דְּבַר אִסּוּר בְּלִי מַשְׁקֶה, מִכָּל מָקוֹם אֵין דִּינוֹ כְּנִבְלָע עַל יְדֵי הָאוּר מַמָּשׁ וּבְהַגְעָלָה סַגִּי, דְּאִם לֹא כֵן בִּקְדֵרוֹת שֶׁל מַתָּכוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהּ אִם אֵרַע אֵיזֶה קַלְקָלָה שֶׁנֶּאֱסַר הַמַּאֲכָל וְהַקְּדֵרָה מַצְרִיכִין לַקְּדֵרָה הַגְעָלָה, אַף עַל פִּי שֶׁרֹב פְּעָמִים שׁוֹפְכִים הַמָּרָק מֵהַבָּשָׂר וְהַקְּדֵרָה עֲדַיִן רוֹתַחַת שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ מַחֲמַת חֲמִימוּת הָאוּר, וְאַף עַל פִּי כֵן אֵין מַצְרִיכִין לָהּ לִבּוּן, אֶלָּא עַל כָּרְחֲךָ כֵּיוָן שֶׁאַחַר שְׁפִיכַת הַמָּרָק מַרְחִיקִין אוֹתָהּ מִן הָאֵשׁ, מַה שֶּׁהִיא רוֹתַחַת בְּעַצְמָהּ שֶׁשָּׁלֵט מִכֹּחַ הָאוּר, אֵין זֶה עוֹשֶׂה פְּעֻלַּת הָאֵשׁ מַמָּשׁ לְהַצְרִיךְ לִבּוּן. אַךְ יֵשׁ לְחַלֵּק כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרֹא״ש לְעִנְיָן מַחֲבַת שֶׁאֵין לְהַצְרִיךְ לִבּוּן, אַף עַל פִּי שֶׁלִּפְעָמִים נִשְׂרָף הַמַּשְׁקֶה עַד שֶׁנִּקְדָּח בְּשׁוּלֵי הַקְּדֵרָה לֵית לָן בָּהּ, דְּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ שָׁם לַחְלוּחִית הַמַּשְׁקֶה, עַיֵּן שָׁם. וּבָזֶה יֵשׁ לוֹמַר דְּכֻלֵּי עָלְמָא מוֹדִים בַּקְּדֵרָה שֶׁשּׁוֹפְכִין הַמָּרָק, מִכָּל מָקוֹם עֲדַיִן לַחְלוּחִית טוֹפֵחַ בָּהּ, וְגַם יֵשׁ לוֹמַר כֵּיוָן דְּבִשְׁעַת חֲמִימוּת הַקְּדֵרָה עַל יְדֵי הָאוּר הָיָה מַשְׁקֶה בְּתוֹכָהּ, לֹא שָׁלֵיט בָּהּ נוּרָא כֻּלֵּי הַאי לְמִשְׁוְיֵהּ כְּחֹם הָאֵשׁ

בְּאֵר הֵיטֵב

מִקָּרֵן, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן י״ב [וְהוּא הַדִּין מְדֻבָּק בְּדֶבֶק], עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק״ב) הָעֲשׂוּיָה מִפֶּעֶר״ל מוּט״ר, כֵּיוָן שֶׁהוּא קָשֶׁה מְאֹד, אֵינוֹ דּוֹמֶה לְקָרֵן: י (כו) **לְהַגְעִילָן.** וּפְשׁוּט דְּאִם מֶלְחוּ עֲלֵיהֶם בְּלִי הַגְעָלָה, שָׁרִי, דְּאֵין מְלִיחָה לְכֵלִים. [וְעוֹד דְּאֵינוֹ אֶלָּא סְפֵק אִסּוּר. חֹק יַעֲקֹב (ס״ק לז)]. עַיֵּן סָעִיף (כ״ו) [כ״ז], מָגֵן אַבְרָהָם (סק״כ), עַיֵּן שָׁם דְּמֶלַח לֹא מִקְּרֵי דָּבָר חָרִיף אֶלָּא אִם כֵּן מְלוּחַ בְּיוֹתֵר. וּבַ״ח (ס״י) וְטַ״ז (ס״ק טו) מַחְמִירִין שֶׁלֹּא לְהַגְעִיל כְּלָל הַסַּלִּים, דְּשֶׁמָּא יֵשׁ חָמֵץ בֵּין הַנְּקָבִים: **יא** (כז) **בְּהַגְעָלָה.** דַּוְקָא בְּתַנּוּר שֶׁנֶּאֱפָה בּוֹ הֶחָמֵץ בְּלֹא מַשְׁקֶה צָרִיךְ לִבּוּן, אֲבָל לֹא הַמַּחֲבַת. עַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (ס״ק לח): (כח) **בְּהַגְעָלָה.**

בֵּאוּר הֲלָכָה

יא * **מַתֶּרֶת בְּהַגְעָלָה וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם כְּלָל קכ״ה דִּין ה׳ שֶׁכָּתַב דַּעַת רִאשׁוֹנָה זוֹ בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים וְרֹב הַפּוֹסְקִים סְבִירִי לְהוּ דְּצָרִיךְ לִבּוּן. וְלֹא נְהִירָא כְּלָל, דְּהָא הָרַמְ״א בְּעַצְמוֹ כָּתַב דְּסַגִּי לֵיהּ בְּהַגְעָלָה וְרַק לְכַתְּחִלָּה נוֹהֲגִין לְלַבְּנוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם נֵימָא דְּלֹא הָיָה זֶה בְּגִרְסָתוֹ (כִּי יֵשׁ סְפָרִים שֶׁגּוֹרְסִין זֶה בְּסָעִיף י״ו גַּבֵּי מְדוֹכָה), עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לְהוֹכִיחַ כֵּן מִמַּה שֶׁכָּתַב דְּסַגִּי בְּלִבּוּן קַל, וְיָדוּעַ שֶׁזֶּהוּ רַק בְּדָבָר שֶׁמַּחְמִירִין לְלַבְּנוֹ אֲבָל לֹא בְּדָבָר שֶׁצָּרִיךְ לִבּוּן מִדִּינָא, וְכֵן מוּכָח בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ז) דְּמִדִּינָא סַגִּי בָּזֶה בְּהַגְעָלָה. וְנִרְאֶה שֶׁהַצִּיּוּן שֶׁמּוּבָא בָּרַמְ״א אַטְעִיתֵיהּ, שֶׁכָּתוּב ׳טוּר בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹאֵל וּתְשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ״א וְטוּר בְּשֵׁם רַשִׁ״י וְרַבֵּנוּ תָּם׳, אִם כֵּן הֲרֵי הַרְבֵּה חוֹלְקִין עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה. וּבֶאֱמֶת טָעוּת סוֹפֵר הוּא, כִּי לֹא נִזְכַּר כָּאן בְּטוּר זֶה וְלֹא בְּטוּר יוֹרֶה דַעַת סִימָן קכ״א כְּלָל עִנְיָן זֶה בְּשֵׁם רַשִׁ״י וְרַבֵּנוּ תָּם, רַק שֶׁרַבֵּנוּ יוֹאֵל לְבַד הִצְרִיךְ לִבּוּן, וּבְנוֹ אֲבִי הָעֶזְרִי (סי׳ תסד) וְכֵן הָרֹא״ש (פ״ב סי׳ ז) חוֹלֵק עָלָיו, וּבַבֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומחבת) הֵבִיא שֶׁגַּם הָרַשְׁבָּ״א (תורת הבית בית רביעי שער ד) סוֹבֵר דְּבָעֵי לִבּוּן, וּמִכָּל מָקוֹם מְסַיֵּם דִּלְדִינָא נִרְאֶה כְּהָרֹא״ש וַאֲבִי הָעֶזְרִי, גַּם הֵבִיא דְּדַעַת הַמָּרְדְּכֵי (סי׳ תקעז) וְהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִיּוֹת (פ״ה הכ״ג אות א) לְהָקֵל, וְגַם מָצָאתִי בְּשִׁבֳּלֵי הַלֶּקֶט (סי׳ רז) בְּשֵׁם הַגְּאוֹנִים דְּדִינָהּ בְּהַגְעָלָה. [וְהִנֵּה בַּבֵּית יוֹסֵף מַשְׁמַע דְּלָמַד מִתּוֹרַת הַבַּיִת גַּם לְעִנְיָנֵנוּ לְעִנְיָן פֶּסַח. וּבְסֵפֶר רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ה ח״ב) מָצָאתִי שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א לְעִנְיָן מַחֲבַת, דְּרַק בִּשְׁאָר אִסּוּרִים יֵשׁ לְהַחְמִיר לְהַצְרִיכוֹ לִבּוּן, אֲבָל לֹא לְעִנְיָן חָמֵץ, וְהוּא מַמָּשׁ כְּדִבְרֵי הַמְחַבֵּר בְּיוֹרֶה דַעַת סִימָן קכ״א סָעִיף ד׳, וְכִוֵּן לְחִלּוּק הָרַשְׁבָּ״א מִדַּעְתּוֹ הָרְחָבָה]. עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לָנוּ כַּמָּה פּוֹסְקִים דִּסְבִירִי לְהוּ דְּדִינוֹ בְּהַגְעָלָה [הָאֲבִי הָעֶזְרִי וְהָרֹא״ש וְשִׁבֳּלֵי הַלֶּקֶט בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הַגְּאוֹנִים וְהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִיּוֹת וְהַמָּרְדְּכֵי, וְהָאוֹסְרִים הוּא רַבֵּנוּ יוֹאֵל וְהָרַשְׁבָּ״א [לְפִי מַה שֶּׁהֵבִין בַּבֵּית יוֹסֵף וְכַנַּ״ל], וּמָצָאתִי שֶׁגַּם מַהֲרַ״ם חֲלָאוָה (פסחים ל:) סוֹבֵר כְּהָרַשְׁבָּ״א,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְהַגְעִילָן. עַל יְדֵי (פח) עֵרוּי מִכְּלִי רִאשׁוֹן. וְאַף דִּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסָעִיף י״ח בַּהַגָּ״הּ דְּלֹא מְהַנֵּי לָהֶן הַגְעָלָה, (פט) הַיְנוּ מִשּׁוּם דְּשָׁם מַיְרֵי שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהֶן חָמֵץ כָּל הַשָּׁנָה וּמָצוּי שֶׁמִּתְדַּבֵּק בַּנְּצָרִים פֵּרוּרֵי חָמֵץ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה. וְכָל זֶה לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל בְּדִיעֲבַד (פג) אַף אִם לֹא הִגְעִילָן וּמָלַח בָּהֶן בָּשָׂר בְּפֶסַח, מֻתָּר לֶאֱכֹל הַבָּשָׂר אֲפִלּוּ אִם (פד) יָדוּעַ לוֹ שֶׁנִּבְלַע חָמֵץ בַּסַּלִּים עַל יְדֵי מְלִיחָה, מִפְּנֵי שֶׁאֵין הַמֶּלַח מַפְלִיט מַה שֶּׁבָּלוּעַ בְּתוֹךְ הַכְּלִי: (סב) **אוֹ לִקְנוֹת חֲדָשִׁים.** פֵּרוּשׁ, אִם (פה) אִי אֶפְשָׁר לְהַגְעִילָן לְפִי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן גֻּמּוֹת: **יא** (סג) **שֶׁמְּטַגְּנִין בָּהּ וְכוּ׳.** דְּדַוְקָא בַּתַּנּוּר שֶׁנֶּאֱפָה בּוֹ הֶחָמֵץ בְּלִי מַשְׁקֶה צָרִיךְ לִבּוּן, אֲבָל לֹא הַמַּחֲבַת, דְּלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא נִתְיַבֵּשׁ הַשֶּׁמֶן וְהֶחָמֵץ נֶאֱפָה בְּלֹא מַשְׁקֶה, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם נִשְׂרָף וְנִדְבַּק לְדֹפֶן הַמַּחֲבַת, (פו) עֲדַיִן יֵשׁ לַחְלוּחִית מַשְׁקֶה שָׁם. וְכֵן הַדִּין בִּקְדֵרָה שֶׁל מַתֶּכֶת שֶׁמְּבַשְּׁלִין בָּהּ, אַף שֶׁנִּדְבָּק לִפְעָמִים לְדָפְנֵי הַקְּדֵרָה: (סד) **שֶׁיּוֹצְקִין בָּהּ שֶׁמֶן.** וְהוּא הַדִּין (פז) שֻׁמָּן. (פח) וְיֵשׁ שֶׁרָצוּ לוֹמַר דְּשֻׁמָּן אֵינוֹ בִּכְלַל מַשְׁקֶה וּכְגוּפָא דְּבִשְׂרָא הוּא, וְנֶחְשָׁב תַּשְׁמִישׁוֹ עַל יְדֵי אוּר, אֲבָל מִלְּשׁוֹן הַפּוֹסְקִים לֹא מַשְׁמַע כֵּן: (סה) **מַתֶּרֶת בְּהַגְעָלָה.** הַטַּעַם כַּנַּ״ל, שֶׁהֲרֵי אוֹפִין בּוֹ עִם מַשְׁקֶה, מַה לִּי שֶׁמֶן אוֹ מַיִם. (פט) אֲבָל הָאַגָּנוֹת שֶׁאוֹפִין בּוֹ עוּגוֹת בְּעַיִן, (ע) אַף שֶׁמּוֹשְׁחִין תַּחְתָּיו בְּשֻׁמָּן אוֹ שֶׁמֶן אוֹ חֶמְאָה (כְּגוֹן פּוּרִימְ״ש שֶׁאוֹפִין בּוֹ טָארְטִי״ן או בֶּעקִי״ן קוּכֶע״ן), צְרִיכִין לִבּוּן מִדִּינָא. וְכֵן הַסְקָאוְוָרָאדֶע״ס שֶׁפְּעָמִים מְחַמִּין בָּהֶן סַבִּין לְחוֹלָה, (עא) צְרִיכִין לִבּוּן מִדִּינָא: (סו) **וְיֵשׁ מַחְמִירִין לְלַבֵּן הַמַּחֲבַת.** דְּלִפְעָמִים נִתְיַבֵּשׁ הַשֻּׁמָּן וְהָעִסָּה נֶאֱפֵית בְּעַיִן עַל הַמַּחֲבַת: (סז) **מִיהוּ סַגִּי לֵיהּ וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מִדִּינָא. ב]וּבִפְרִי חָדָשׁ מְצַדֵּד דְּמִדִּינָא צָרִיךְ לִבּוּן, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה מותרת): **יב** (סח) **כָּל הַכֵּלִים וְכוּ׳.** מִשּׁוּם שֶׁכְּשֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ חָמֵץ בְּגוּף הַכְּלִי בְּחַמִּין, אָמְרִינַן דְּהוֹלִיךְ הַבְּלִיעָה בְּכֻלּוֹ, אָכֵן מִשּׁוּם טַעַם זֶה לְבַד לֹא הָיָה שַׁיָּךְ דִּין זֶה אֶלָּא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(פא) פְּרִי חָדָשׁ: (פב) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק לז): (פג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (פד) פְּרִי מְגָדִים (משׁ״ז ס״ק טו) וְהַגְּרַ״ז (סל״ה): (פה) חֹק יַעֲקֹב (שם): **יא** (פו) הָרֹא״ש (פ״ב סי׳ ז): (פז) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כא) וְהַגְּרַ״ז (סל״ו) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכה ס״ה): (פח) כֵּן רָצָה הַפְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק כא) לוֹמַר. וּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ ׳אֲבָל מִלְּשׁוֹן הַפּוֹסְקִים׳, הַיְינוּ מִלְּשׁוֹן אֲבִי הָעֶזְרִי (סי׳ תסד) הַמּוּבָא בַּבֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומחבת) וּבְהַגָּהַת הַמַּיְמוֹנִי (פ״ה הכ״ג אות א), וּמַה שֶּׁדָּחָה הַפְּרִי מְגָדִים (משׁ״ז ס״ק טז) אֵין בּוֹ שׁוּם בֵּאוּר, וְכֵן מִתְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ״א (ח״א) סִימָן תק״ב מוּכָח דִּלְדַעַת הַמַּתִּירִין שֻׁמָּן וְשֶׁמֶן שָׁוֶה: (פט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ע) פְּרִי חָדָשׁ וּפְרִי מְגָדִים (משׁ״ז ס״ק טז) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל קכה ס״ו): (עא) לְשׁוֹן חַיֵּי אָדָם (שם), **וְהַיְנוּ אַלִּיבָּא דְּפוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּאָזְלִינַן אַף בָּתַר מִעוּט תַּשְׁמִישָׁן:**

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סל״ז) כתב שילבן אותו מקום באור או ישים עליו גחלים עד שאם יגע אדם בצד החיצון כנגד אותו מקום יהיה היד סולדת בו. **ב]** ובשו״ע הרב (סל״ז) כתב: ולענין הלכה במחבת הבלוע משאר איסורין יש להחמיר לכתחילה שצריך ליבון, אבל מחבת הבלוע מחמץ יש להקל שדי בהגעלה, שהרי יש אומרים שכל הכלים אפילו תשמישן ע״י האור בלבד די להם בהגעלה לפסח.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הַגָּהָה: מִיהוּ אִם לֹא הִגְעִילוּ הַיָּדוֹת, (סט) אֵין לֶאֱסֹר (כט) (ע) בְּדִיעֲבַד, וַאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל (עא) לְהַגְעִילָן עַל יְדֵי עֲרוּי שָׁמְעָרָה עֲלֵיהֶן (איסור והיתר הארוך כלל (ע״א) [נ״ח]) (יין מד)): **יג** ת כְּלִי (עב) שֶׁיֵּשׁ בּוֹ (ג) [ל] טָלַאי, אִם (עג) קָדַם הַטָּלַאי לִבְלִיעַת הָאָסוּר (עד) אֵין צָרִיךְ לַהֲסִירוֹ, דְּכִבּוֹלְעוֹ כָּךְ פּוֹלְטוֹ. וְאִם קָדְמָה בְּלִיעַת הָאָסוּר לַטָּלַאי, (עה) צָרִיךְ

ת טוּר בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (סר״ תסד).

בְּאֵר הֵיטֵב

וְכֵן נוֹהֲגִין. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כא) וְאוֹתָן אֲגֻנּוֹת שֶׁאוֹפִין בָּהֶם עוּגוֹת צָרִיךְ לִבּוֹן: **יב** (כט) **בְּדִיעֲבַד.** דְּלֹא אָמְרִינַן שֶׁמּוֹלִיךְ בְּלִיעָתוֹ בְּכֻלּוֹ, וְאַף אִם יוֹלִיךְ בְּלִיעָתוֹ מִכָּל מָקוֹם כְּבוֹלְעוֹ כָּךְ פּוֹלְטוֹ. וּפְסַק הַחק יַעֲקֹב (סק״מ) דִּבְדִיעֲבַד אֵין לֶאֱסֹר אַף אִם תָּחַב בְּתוֹךְ הַמַּאֲכָל הַיָּדוֹת, כִּי לֹא מֻחְזָקִינַן אִסּוּרָא וּכְבוֹלְעוֹ כָּךְ פּוֹלְטוֹ, עַיֵּן שָׁם. וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כד) פָּסַק דְּאִם תָּחַב אוֹתוֹ צַד שֶׁלֹּא נִגְעַל אָסוּר, עַיֵּן שָׁם. וְטַ״ז (ס״ק יז) פָּסַק דִּבְסַכִּין יֵשׁ לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ דִּיעֲבַד אִם חָתַךְ בְּסַכִּין שֶׁלֹּא הִגְעִיל הַקָּתָּא בְּתַבְשִׁיל חַם בְּפֶסַח, כֵּיוָן דִּבְוַדַּאי נָגַע בַּקָּתָּא בְּשָׁעַת תַּשְׁמִישׁוֹ בַּסַּכִּין, מַה שֶּׁאֵין כֵּן שְׂאָר כֵּלִים, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם וְנִרְאֶה לִי דְּהָאי שֶׁכָּתַב אֵין אוֹסְרִים בְּדִיעֲבַד, פֵּרוּשׁ אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם כְּבָר, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן אֲפִלּוּ הוּא בְּתוֹךְ הַפֶּסַח וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגְעִילוֹ: **יג** (ל) **טָלַאי.** כָּל טְלָאי שֶׁבְּסָעִיף זֶה, הַיְנוּ מַה שֶּׁנִּקְבַּע עַל יְדֵי דִּבּוּק חֲתִיכָה עַל חֲתִיכָה בְּמִסְמְרִים. אֲבָל בִּטְלָאי שֶׁעוֹשִׂין בִּכְלֵי בְּדִיל, שֶׁמַּשְׁפִּיךְ חֲתִיכַת בְּדִיל מֵחַם, נִשְׁרָף כָּל הַבְּדִיל וּמֵה שֶּׁהוּא בְּעֵין. וְגַם כְּשֶׁמְּתַקְּנִין אֶת הַכַּף שֶׁל כַּפָּהּ וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה אֵשׁ, וּמְדַנְקֵט סְתָם מַשְׁמַע שְׁתּוֹפֵס עִקַּר כְּתַרְוַיְיהוּ קַמָּא בְּזֶה. וְעַיֵּן שָׁם בְּדֶרֶךְ ע״ד (ע״א) דְּאָמְרִינַן שֶׁאֵין צוֹלִין הַפֶּסַח בְּשִׁפּוּד שֶׁל מַתֶּכֶת, אֲיֵידֵי דְּחַם מִקְצָתוֹ חַם כֻּלּוֹ וְקָא מִשְׁוֵי מַחֲמַת הַשִּׁפּוּד, וְרַחֲמָנָא אָמַר צְלִי אֵשׁ וְלֹא צְלִי מַחֲמַת דָּבָר אַחֵר כו׳ עַיֵּן שָׁם. אַךְ מִמַּה שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת דַּף ע״ה (ע״א) דְּבוּר הַמַּתְחִיל הָא לְאוּ הָכִי כו׳ וְהָא דְּאִיצְטְרִיךְ לְשָׁנוּיֵי הָתָם לְחַלֵּק בֵּין בַּחֲלַת שֶׁל עֵץ וְלֹא מְשָׁנֵי גַּבֵּי רַחֲמָנָא בִּמְכֻנֶּה וְנִמְרִינַן מִגַּיה, הַיְנוּ מְשׁוּם לְשׁוֹן אַחֵרוֹן דִּלְעֵיל עַיֵּן שָׁם, וְאִם כֵּן כֵּיוָן דְּהַשִּׁ״ס שָׁקַל וְטָרֵי אֵלִיבָּא דְּהַךְ לִשְׁנָא בְּתָרָא מִשְׁמַע קְצָת שֶׁלְּשׁוֹן זֶה עִקָּר. וּלְפִי זֶה יֵשׁ לְעַיֵּן בְּשִׁפּוּד אוֹ מַחֲבַת וְכַיּוֹצֵא שֶׁהוּחְמָה בְּאוּר הָרְבֵּה וְהִיא רוֹתַחַת שֵׁירֵד סוֹלֶדֶת בּוֹ, וְהוּשַׁם בְּתוֹכָם בָּשָׂר אוֹ אִסּוּר אַחֵר בְּעֵין הַנִּצְלֶה, אִם בְּצַי לִבּוֹן אוֹ הַגְעָלָה, כֵּיוָן שֶׁאֵין הַבְּלִיעָה בְּתוֹכוֹ עַל יְדֵי הָאוּר מַמָּשׁ רַק מֵחֲמַת תּוֹלֶדֶת הָאוּר לְבַד. וּמַהֲהִיא דְּפֹרְחִים דַּף ל׳ (ע״ב) תַּנּוּר שֶׁשָּׁחוּ בְּאֶלְיָה אֵין אוֹפִין בּוֹ צַד שִׁפּוּדִים אוֹ קְעָרָה שֶׁל עֵץ וְכוּ׳ וְלֹא אָמְרִינַן דְּמִשּׁוּם תּוֹלֶדֶת הָאוּר, וְאַף שֶׁהַתַּנּוּר בְּעֵינוֹ אֵין אוֹפִין בּוֹ מִשּׁוּם דְּחַם מִקְצָתוֹ חַם כֻּלּוֹ וְקָא מִשְׁוֵי מַחֲמַת הַשִּׁפּוּד, וְרַחֲמָנָא אָמַר מִיקְרֵי צְלִי אֵשׁ, וּמִמַּה שֶּׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת דַּף ע״ה (ע״א) דְּבוּר הַמַּתְחִיל הָא לְאוּ הָכִי כו׳ וְהָא דְּאִיצְטְרִיךְ לְשָׁנוּיֵי הָתָם לְחַלֵּק בֵּין בַּחֲלַת שֶׁל עֵץ וְלֹא מְשָׁנֵי גַּבֵּי רַחֲמָנָא בִּמְכֻנֶּה וְנִמְרִינַן מִגַּיה, הַיְנוּ מְשׁוּם לְשׁוֹן אַחֵרוֹן דִּלְעֵיל עַיֵּן שָׁם, וְאִם כֵּן כֵּיוָן דְּהַשִּׁ״ס שָׁקַל וְטָרֵי אֵלִיבָּא דְּהַךְ לִשְׁנָא בְּתָרָא מִשְׁמַע קְצָת שֶׁלְּשׁוֹן זֶה עִקָּר. וּלְפִי זֶה יֵשׁ לְעַיֵּן בְּשִׁפּוּד אוֹ מַחֲבַת וְכַיּוֹצֵא שֶׁהוּחְמָה בְּאוּר הָרְבֵּה וְהִיא רוֹתַחַת שֵׁירֵד סוֹלֶדֶת בּוֹ, וְהוּשַׁם בְּתוֹכָם בָּשָׂר אוֹ אִסּוּר אַחֵר בְּעֵין הַנִּצְלֶה, אִם בְּצַי לִבּוֹן אוֹ הַגְעָלָה, כֵּיוָן שֶׁאֵין הַבְּלִיעָה בְּתוֹכוֹ עַל יְדֵי הָאוּר מַמָּשׁ רַק מֵחֲמַת תּוֹלֶדֶת הָאוּר לְבַד. וּמַהֲהִיא דְּפֹרְחִים דַּף ל׳ (ע״ב) תַּנּוּר שֶׁשָּׁחוּ בְּאֶלְיָה אֵין אוֹפִין בּוֹ צַד שִׁפּוּדִים אוֹ קְעָרָה שֶׁל עֵץ וְכוּ׳ וְלֹא אָמְרִינַן דְּמִשּׁוּם תּוֹלֶדֶת הָאוּר, וְאַף שֶׁהַתַּנּוּר בְּעֵינוֹ אֵין אוֹפִין בּוֹ מִשּׁוּם דְּחַם מִקְצָתוֹ חַם כֻּלּוֹ וְקָא מִשְׁוֵי מַחֲמַת הַשִּׁפּוּד, וְרַחֲמָנָא אָמַר מִיקְרֵי צְלִי אֵשׁ שְׁתֵּי פְּעָמִים, דְּהָא בְּעַלְמָא דִּלֹּא כְּתִיב שְׁנֵי פְּעָמִים אֲפִלּוּ מַחֲמַת דָּבָר אַחֵר מִיקְרֵי צְלִי אֵשׁ שְׁתֵּי פְּעָמִים, דְּהָא בְּעַלְמָא דִּלֹּא כְּתִיב שְׁנֵי פְּעָמִים אֲפִלּוּ מַחֲמַת דָּבָר אַחֵר מִיקְרֵי צְלִי אֵשׁ שְׁתֵּי פְּעָמִים, דְּהָא בְּעַלְמָא אַף עַל גַּב דְּלֹא בָּלַע עַל יְדֵי הָאוּר מַמָּשׁ רַק מֵחֲמַת תּוֹלֶדֶת הָאוּר, וְאִפְשָׁר דְּחַמּוּר שִׁפּוּדִי אִי אִפְשָׁר לְהַכְנִיסוֹ לְיוֹרֶה לְהַגְעִילוֹ לְכָךְ נָקַט עַד שֶׁיֶּשְׁ בַּשִּׁפּוּד, וְאִם הָיָה אִפְשָׁר בְּהַגְעָלָה הֲרֵי סָגֵי לֵיהּ, אַךְ מִלְּשׁוֹן הַשִּׁ״ס שֶׁם מִשְׁמַע דְּרַק בְּהַגְעָלָה הַסָּקָה גְּמוּרָה. וְגַם יֵשׁ לוֹמַר כֵּיוָן דְּעַל כָּל פָּנִים לֹא נִבְלַע עַל יְדֵי מַשְׁקֶה לֹא מַהֲנֵי לֵיהּ הַגְעָלָה, דְּלֹא שַׁיָּךְ בֵּיהּ כְּבוֹלְעוֹ כָּךְ פּוֹלְטוֹ כֵּיוָן שֶׁבְּלִיעָתוֹ לֹא הָיָה עַל דֶּרֶךְ זֶה. הִלְכָךְ נִרְאֶה לְהַצְרִיךְ לִבּוּן, אֶלָּא דִּבְלִבּוּן קַל סַגִּי וְאֵין צָרִיךְ צַד שֶׁיִּהְיוּ נִיצוֹצוֹת נִתָּזִין מִמֶּנּוּ. מִיהוּ אִם בְּשָׁעָה שֶׁנִּבְלַע בּוֹ הָאִסּוּר הָיָה הַכְּלִי אוֹ הַשִּׁפּוּד מְלֻכְלָךְ כָּל כָּךְ עַד שֶׁנִּיצוֹצוֹת נִתָּזִין מִמֶּנּוּ, וְצָרִיךְ בְּשָׁעָה שֶׁנִּבְלַע בּוֹ הָאִסּוּר הָיָה הַכְּלִי אוֹ הַשִּׁפּוּד מְלֻכְלָךְ כָּל כָּךְ עַד שֶׁנִּיצוֹצוֹת נִתָּזִין מִמֶּנּוּ, וְצָרִיךְ לִבּוּן טוֹב שֶׁיִּהְיוּ נִיצוֹצוֹת נִתָּזִין מִמֶּנּוּ, כֵּן נִרְאֶה לְעִנְיַּת דִּינָא. וְהִנֵּה אֵין דִּין זֶה מְקוֹמוֹ כָּאן רַק בִּירוּרָה דַּעְתָּה שִׁימָן קכ״ב, אַךְ הוֹאִיל וְאַגַּב גְּרִסְאֵי הִשְׁתָּא רְחִיט לִי הָכָא וְנִתְחַדֵּשׁוּ לִי דְּבָרִים אֵלּוּ קַכְעַתִּים פֹּה, וְיִצְרְפוּ וְיַלְבְּנוּ עוֹד בְּהַגִּיעִי לִמְקוֹמָם כִּלְי נָדָר בְּצִוּרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ: **יג** [ל] **טָלַאי.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת מַגִּיד מֵרַאשִׁית סִימָן א׳ תְּשׁוּבָה אַחַת מִמַּהֲרַ״ש טָרַאנִי זַ״ל בְּמִחָפִין בְּבְדִיל שֶׁצָּרִיךְ הַגְעָלָה, וְהִסְכִּים עִמּוֹ מַהֲרַ״ח

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִמֶּנּוּ, אַף עַל פִּי שֶׁצְּתָתָה אֵין שָׁם מַשְׁקֶה וְהִיא עוֹמֶדֶת בְּחֲמִימוּתָהּ שֶׁהָיָה סוֹלֶדֶת בּוֹ. וּקְצָת יֵשׁ לִלְמֹד עִנְיָן זֶה אִם תּוֹלֶדֶת הָאוּר כְּאוּר מַמָּשׁ אוֹ לֹא מִפְּסָחִים דַּף ע״ה, תַּנּוּר שֶׁהִסִּיקוּ וְגָרְפוּ וְצָלָה בּוֹ אֶת הַפֶּסַח אֵין זֶה צְלִי אֵשׁ כו׳, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁתָּלוּי בְּשִׁנּוּי הַתֵּרוּצִים, דְּאִי אָמְרִינַן גַּבֵּי רַחֲמָנָא ׳צְלִי אֵשׁ׳ (שמות יב יח, יט) שְׁנֵי פְּעָמִים וְיִלְפִינַן מִנַּיהּ, אִם כֵּן יֵשׁ לוֹמַר דְּגַם כָּאן דִּכְתִיב (במדבר לא כג) ׳כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בָאֵשׁ׳ הַיְנוּ כֹּחַ הָאֵשׁ מַמָּשׁ, אֲבָל תּוֹלֶדֶת הָאוּר לֹא, וּלְהָךְ תֵּירוּצָא דְּאָמַר הָתָם אִי לֹא גַּבֵּי רַחֲמָנָא הָוֶה אָמֵינָא אֵשׁ קָפִיד רַחֲמָנָא וַאֲפִלּוּ גָּרְפוּ צְלִי אֵשׁ הוּא, וּפָרַשׁ רַשׁ״י (פסחים עה. ד״ה אשא) חֹם הַתַּנּוּר תּוֹלֶדֶת אֵשׁ הוּא וְאִם תֹּאמַר בּוֹ בְּגַד נִשְׂרָף וְנַעֲשָׂה פֶּחָם וְאֵשׁ עַיֵּן שָׁם, אִם כֵּן כָּאן תְּלוּי בִּשְׁנֵי הַתֵּרוּצִים דְּאִם נֵימָא דְּיִלְפִינַן [נמי] אִם כֵּן הָכָא נַמִּי דִּכְתִיב ׳כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בָאֵשׁ׳, הַיְנוּ דְּוַקָא מַה שֶּׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּאוּר מַמָּשׁ, אֲבָל מַה שֶּׁקִּבֵּל מִתּוֹלֶדֶת הָאוּר כְּגוֹן תַּנּוּר שֶׁגָּרְפוּ לֹא. וְלִכְאוֹרָה מִמַּשְׁמָעוּת לְשׁוֹן הַשִּׁ״ס שָׁם דְּף ע״ו (ע״א) דְּקָאָמַר וְקָמְטְרִי פֶּסַח מֵחֲמִימוּתֵיהּ דְּחָרֵט וְרַחֲמָנָא אָמַר ׳צְלִי אֵשׁ׳ וְלֹא צְלִי מַחֲמַת דָּבָר אַחֵר, מַשְׁמַע כְּתַרְוַיְיהוּ קַמָּא, דְּכֵיוָן דְּגַבֵּי רַחֲמָנָא ׳צְלִי אֵשׁ׳ שְׁנֵי פְּעָמִים מְמַעֵט מִשְׁמַעְתֵּיהּ הוּא דְּלֹא צְלִי מַחֲמַת דָּבָר אַחֵר, דִּלְתִירוּץ בָּתְרָא הָוֶה לֵיהּ לְמֵימַר וְרַחֲמָנָא אָמַר צְלִי אֵשׁ שְׁתֵּי פְּעָמִים, דְּהָא בְּעַלְמָא דִּלֹּא כְּתִיב שְׁנֵי פְּעָמִים אֲפִלּוּ מַחֲמַת דָּבָר אַחֵר מִיקְרֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בִּכְלֵי מַתֶּכֶת מְשׁוּם דְּחַם מִקְצָתוֹ חַם כֻּלּוֹ, וְהַמְחַבֵּר הֲלֹא קָאָמַר ׳כָּל הַכֵּלִים׳, (עמ) מְשָׁמַע דְּאַף כְּלֵי חֶרֶס וּכְלֵי עֵץ, וְכֵן כָּתַב בְּמַרְדְּכָי (ס״ תקעז) בְּהֶדְיָא דְּעֵץ פָּרוּר צָרִיךְ לְהַגְעִיל הַבַּיִת יָד שָׁלוֹ, וְעַל כָּרְחָךְ דְּחִישִׁינַן עוֹד (עג) שֶׁמָּא קִבֵּל הַיָּד אֵיזֶה פַּעַם חֹמֶץ עַל יְדֵי כְּלִי רִאשׁוֹן כְּשֶׁהֲדִיחוֹ אוֹתוֹ (עד) בְּתוֹכוֹ לְנַקּוֹת מְזֵהֲמָא, וּבְמַחֲבַת (פה) עַל יְדֵי נִיצוֹצוֹת שֶׁנִּתָּז עָלָיו מִגּוּף הַכְּלִי: (סט) **אֵין לֶאֱסֹר.** אֲפִלּוּ בִּכְלֵי מַתֶּכוֹת, מְשׁוּם דְּאָמְרִינַן (עו) דְּכֵשֶׁם שֶׁנִּבְלָע הַחֹמֶץ בְּהַיָּד עַל יְדֵי גּוּף הַכְּלִי, כֵּן עַתָּה נִפְלָט מִמֶּנּוּ עַל יְדֵי הַגְעָלָה שֶׁל גּוּף הַכְּלִי, וּלְאִידָךְ חֲשָׁשׁוֹת שֶׁכָּתַבְנוּ לֹא מַחְזִקִינַן בְּדִיעֲבַד. (עו) וְעַל כֵּן אֵין נַפְקָא מִנַּהּ בֵּין אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ עַתָּה בְּפֶסַח בְּגוּף הַכְּלִי, אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַיְדוֹת כְּגוֹן שֶׁתָּחְבָן בְּפֶסַח לְתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל, בְּכָל גַּוָנֵי אֵין לֶאֱסֹר הַתַּבְשִׁיל בַּאֲכִילָה, כֵּיוָן שֶׁהִגְעִיל אֶת גּוּף הַכְּלִי. א]וְאֻבָל אִם לֹא הִגְעִיל (עמ) אֶת גּוּף הַכְּלִי, נֶאֱסָר הַתַּבְשִׁיל עַל יְדֵי תְּחִיבַת הַיָּדוֹת בִּלְבַד]. וְכָל זֶה בְּסָתָמָא, אֲבָל בְּיָדוּעַ שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ הַיָּדוֹת בְּחֹמֶץ בְּחֹמֶץ, לֹא סָגֵי בְּהֶכְשֵׁר מִקְצָתוֹ אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד. וְעַל כֵּן הֶחְמִיר הַשִּׁ״ז (ס״ק יז) (עמ) וְעוֹד שְׁאָר אַחֲרוֹנִים בְּקָתָּא שֶׁל סַכִּין שֶׁלֹּא הִגְעִילוּ וְנָגַע הַקָּתָּא בְּפֶסַח בְּחֹמֶץ, לֶאֱסֹר אַף בְּדִיעֲבַד, מְשׁוּם דְּרֹב הַפְּעָמִים מַגִּיעַ תַּשְׁמִישׁ הֶחֹמֶץ גַּם בַּבַּיִת יָד שֶׁל סַכִּין, כְּגוֹן עַל יְדֵי לְחֶם חַם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

יב (פג) עוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק יב) וְהַשִּׁ״ז (ס״ק יז): (עג) בַּ״ח (ס״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (פד) מְאַמַּר מָרְדְּכַי (ס״ק יח) וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס״ק כו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים הַרְבֵּה בְּכָאוּר דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וּכְדַעַת הָרַשְׁבָּ״א (שו״ת ח״א סי׳ שנא, וח״ג סי׳ רעח) דְּחִשֵּׁשׁ רַק לָזֶה, אֲבָל לַטַּעַם הַשֵּׁנִי אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ, דְּסָכִירָא לֵיהּ דְּהַגְעָלָה מַפְלֶטֶת מִצַּבַּר לְצַבַּר [וְאַף דְּדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כו) דְּהָרַשְׁבָּ״א אֵירְיֵרִי רַק בְּקָדַם הַטָּלַאי לִבְלִיעַת הָאִסּוּר, אֲבָל בְּקָדַם הַבְּלִיעָה גַּם הוּא סוֹבֵר דְּהַבְּלִיעָה אֵינָהּ נִפְלֶטֶת דֶּרֶךְ הַטָּלַאי, כְּבָר הִשִּׁיגוּ עָלָיו כַּמָּה אַחֲרוֹנִים]. **וּלְפִי טַעַם זֶה, אִם נִקַּב מִקֹּדֶם שְׁנָתַן עָלָיו הַטָּלַאי שֶׁלֹּא יִמְצָא עָלָיו שׁוּם מַשְׁהוּ חָמֵץ, דֵּי בְּהַגְעָלָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְטַעַם הַשֵּׁנִי:**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] אבל בשו״ע הרב (סכ״ב) כתב שיש חולקים שהבלוע במקצתו אינו מתפשט בכולו, ויש לסמוך על דבריהם במקום הפסד מרובה או מניעת שמחת יו״ט.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah